

3. Zakładowe organizacje związkowe podejmą odpowiednie działania mające na celu przeprowadzenie wyborów społecznych inspektorów pracy w czasie do dnia 30 czerwca 1984 r.

4. Społeczni inspektorzy pracy powołani z inicjatywy zakładowych organizacji związkowych po dniu 31 grudnia 1982 r. pełnią swoje funkcje do czasu wyborów.

5. Powoływanie społecznych inspektorów pracy odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 163) oraz postanowieniami niniejszych wytycznych.

§ 2. 1. Społecznych inspektorów pracy w zakładach pracy lub ich oddziałach (wydziałach) liczących do 300 pracowników wybiera i odwołuje ogólne zebranie pracowników zakładu pracy lub oddziału (wydziału).

2. W zakładach pracy lub ich oddziałach (wydziałach), liczących powyżej 300 pracowników, na zebraniu wyborczym wybierają i odwołują:

- 1) zakładowego społecznego inspektora pracy — oddziałowi (wydziałowi) i grupowi społeczni inspektorzy pracy,
- 2) oddziałowego (wydziałowego) społecznego inspektora pracy — grupowi społeczni inspektorzy pracy.

3. Grupowych społecznych inspektorów pracy wybierają bezpośrednio pracownicy komórek organizacyjnych oddziału (wydziału).

4. W małych zakładach pracy zakładowa organizacja związkowa, dostosowując organizację społecznej inspekcji pracy do struktury zakładu, może postanowić o niewyborze grupowych lub oddziałowych (wydziałowych) społecznych inspektorów pracy i wówczas określa sposób wyboru zakładowego społecznego inspektora pracy.

§ 3. 1. Kandydatami na społecznego inspektora pracy mogą być pracownicy danego zakładu pracy będący członkami związku zawodowego, którzy posiadają niezbędną znajomość zagadnień wchodzących w zakres działania społecznej inspekcji pracy. Zakładowy społeczny inspektor pracy powinien posiadać co najmniej pięcioletni staż pracy w branży, do której zakład należy, i co najmniej dwuletni staż pracy w danym zakładzie, a oddziałowy (wydziałowy) lub grupowy społeczny inspektor pracy — co najmniej dwuletni staż pracy w tej branży i co najmniej jeden rok pracy w danym zakładzie.

2. Przed wyborami zakładowa organizacja związkowa może postanowić, że społecznym inspektorem pracy może być pracownik zakładu nie będący członkiem związku zawodowego. Postanowienie to może dotyczyć wszystkich społecznych inspektorów pracy lub tylko grupowych czy oddziałowych (wydziałowych).

3. Nie mogą kandydować na społecznych inspektorów pracy pracownicy, którzy zajmują stanowisko kierownika zakładu pracy oraz stanowiska kierownicze bezpośrednio podległe kierownikowi zakładu.

§ 4. 1. Zebranie poświęcone wyborom społecznego inspektora pracy powinno być starannie przygotowane, a jego uczestnicy dostatecznie wcześniej zawiadomieni i poinformowani o proponowanym porządku dziennym i obowiązującym regulaminie wyborów.

2. Porządek dzienny zebrania powinien obejmować:

- 1) informację przedstawiciela zakładowej organizacji związkowej o jej działalności oraz o zadaniach i formach działania społecznej inspekcji pracy,
- 2) informację przedstawiciela kierownictwa zakładu pracy o stanie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz o zamierzeniach poprawy warunków pracy,
- 3) dyskusję,
- 4) wybory społecznego inspektora pracy.

Zebraniu przewodniczy przedstawiciel zakładowej organizacji związkowej.

3. Zgłoszone w toku dyskusji uwagi i wnioski pracowników, dotyczące warunków pracy, kierownik zakładu pracy powinien szczegółowo rozpatrzyć, a następnie zawiadomić zakładową organizację związkową o ich realizacji.

§ 5. Zasady przewidziane w niniejszych wytycznych stosuje się również do odwoływania społecznych inspektorów pracy oraz przeprowadzania wyborów uzupełniających.

§ 6. Stosownie do art. 24 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy niniejsze wytyczne stosuje się odpowiednio do rad pracowniczych, utworzonych na podstawie:

- 1) art. 41 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214),
- 2) art. 15 ustawy z dnia 8 października 1982 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 32, poz. 216).

128

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 6 lipca 1983 r.

w sprawie wytycznych do działalności społecznych inspektorów pracy.

Na podstawie art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 163) Rada Państwa uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne do działalności społecznych inspektorów pracy, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Państwowa Inspekcja Pracy zorganizuje niezbędną pomoc dla związków zawodowych w zakresie szkolenia społecznych inspektorów pracy i podjęcie wy-

dawanie odpowiednich materiałów informacyjno-metodycznych.

§ 3. Główny Inspektor Pracy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustali wzory zakładowej księgi zaleceń i uwag oraz oddziałowej (wydziałowej) księgi uwag.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*

Załącznik do uchwały Rady Państwa
z dnia 6 lipca 1983 r. (poz. 128)

WYTYCZNE DO DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNYCH INSPEKTORÓW PRACY

§ 1. 1. Społeczna inspekcja pracy jest kierowana przez zakładową organizację związkową.

2. Sprawowanie funkcji społecznego inspektora pracy stanowi służbę społeczną, pełnioną przez pracowników dla zapewnienia przez zakłady pracy bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz ochrony uprawnień pracowniczych określonych w przepisach prawa pracy.

§ 2. 1. Działalność społecznych inspektorów pracy ma na celu kontrolę przestrzegania obowiązujących przepisów prawa pracy, a w szczególności zawartych w:

- Kodeksie pracy i w przepisach szczególnych oraz
- układach zbiorowych pracy i
- regulaminach pracy.

2. Społeczny inspektor pracy ma prawo przeprowadzania kontroli pomieszczeń i urządzeń zakładu pracy, a także wszystkich miejsc pracy pracowników.

§ 3. Realizując zadania określone w ustawie z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 163) społeczni inspektorzy pracy powinni:

- 1) w zakresie bezpieczeństwa pracy skupiać swoje oddziaływanie na eliminowaniu zagrożeń, które są przyczyną wypadków przy pracy i chorób zawodowych, a których likwidacja lub ograniczenie przyniesie trwałą poprawę warunków pracy; w szczególności powinni kontrolować:
 - a) przestrzeganie wymogów technologicznych pod względem bezpieczeństwa pracy, postanowień dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcji obsługi maszyn,
 - b) wyposażenie maszyn i urządzeń technologicznych w osłony i urządzenia zabezpieczające oraz sprawność i przydatność tych osłon i urządzeń podczas ruchu,
 - c) stan urządzeń energetycznych i skuteczność działania ochron przeciwporażeniowych,
 - d) wyposażenie pracowników w sprawny sprzęt ochron osobistych,
 - e) przestrzeganie przez pracowników przepisów i zasad bezpieczeństwa pracy,
- 2) w zakresie higieny pracy kontrolować:
 - a) zapewnianie pracownikom, zgodnie z obowiązującymi przepisami: szatni, pomieszczeń do spożywania posiłków, urządzeń higienicznosanitarnych odpowiednich do rodzaju pracy i liczby osób,
 - b) przestrzeganie norm higienicznych, a w szczególności dotyczących substancji szkodliwych, zapylenia, hałasu, wibracji, mikroklimatu i oświetlenia,
 - c) wydawanie przysługujących na określonych stanowiskach pracy środków odżywczych, napojów i środków higieny osobistej,
 - d) poddawanie pracowników obowiązkowym badaniom profilaktycznym oraz ważność orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do zatrudnienia na danym stanowisku pracy pracowników zatrudnionych w uciążliwych i szkodliwych warunkach dla zdrowia,

3) w zakresie prawnej ochrony pracy kontrolować w szczególności przestrzeganie przepisów dotyczących:

- a) skróconego czasu pracy wprowadzonego ze względu na uciążliwe lub szkodliwe warunki pracy,
- b) ochrony pracy kobiet i młodocianych, zwłaszcza czy osoby te nie są zatrudnione przy pracach im wzbronionych, a czas pracy jest zgodny z przepisami prawa pracy,
- c) ustalania przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy,
- d) świadczeń pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz świadczeń należnych z układów zbiorowych pracy.

§ 4. 1. Grupowy społeczny inspektor pracy obejmuje swoją działalnością pracowników komórki organizacyjnej, w której został wybrany, realizując odpowiednio zadania określone w § 3.

2. W razie stwierdzenia naruszeń przepisów, grupowy społeczny inspektor pracy informuje o tym bezpośredniego przełożonego, czyniąc jednocześnie stosowny zapis w oddziałowej (wydziałowej) księdze uwag.

§ 5. 1. Oddziałowy (wydziałowy) społeczny inspektor pracy obejmuje swoją działalnością oddział (wydział), realizując odpowiednio zadania, o których mowa w § 3, na podstawie planu pracy.

2. Na podstawie ustaleń własnych bądź grupowego społecznego inspektora pracy oddziałowy (wydziałowy) społeczny inspektor pracy informuje kierownika oddziału (wydziału) o stwierdzonych uchybieniach i naruszeniach, czyniąc jednocześnie stosowny zapis w oddziałowej (wydziałowej) księdze uwag.

3. W razie stwierdzenia naruszeń, których usunięcie należy do kompetencji kierownika zakładu pracy, oddziałowy (wydziałowy) społeczny inspektor pracy przedstawia zakładowemu społecznemu inspektorowi pracy wnioski w sprawie uwag lub zaleceń.

§ 6. Oddziałowi (wydziałowi) i grupowi społeczni inspektorzy pracy składają sprawozdania zakładowemu społecznemu inspektorowi pracy z realizacji swoich planów pracy.

§ 7. 1. Zakładowy społeczny inspektor pracy prowadzi działalność na podstawie planu pracy zatwierdzonego przez zakładową organizację związkową.

2. W planie pracy, o którym mowa w ust. 1, należy określać zamierzenia związane z kontrolą poszczególnych zagadnień ochrony pracy, organizacją społecznych przeglądów warunków pracy, rodzajem i częstotliwością kontroli przeprowadzanych przez poszczególnych społecznych inspektorów pracy oraz przygotowaniem ocen wraz z wnioskami, które będą przedstawiane zakładowej organizacji związkowej.

§ 8. Zakładowy społeczny inspektor pracy organizuje i kieruje działalnością oddziałowych (wydziałowych) i grupowych społecznych inspektorów pracy oraz zatwierdza

dza plany pracy oddziałowych (wydziałowych) społecznych inspektorów pracy.

§ 9. Zakładowy społeczny inspektor pracy realizuje zadania, o których mowa w § 3, a ponadto:

- 1) sprawdza rozpatrywanie uwag wpisywanych przez oddziałowych (wydziałowych) i grupowych społecznych inspektorów pracy do oddziałowych (wydziałowych) ksiąg uwag; w razie stwierdzenia niewłaściwego stosunku do uwag, informuje kierownika zakładu pracy i zakładową organizację związkową bądź wydaje odpowiednie zalecenie,
- 2) czuwa nad wykonaniem zaleceń, decyzji i nakazów organów nadzoru i kontroli nad warunkami pracy, a w razie ich niewykonania zawiadamia te organy,
- 3) organizuje szkolenie oddziałowych (wydziałowych) i grupowych społecznych inspektorów pracy,
- 4) występuje z pisemnymi wnioskami o przeprowadzenie kontroli do inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy w sprawach zagrożenia życia i zdrowia pracowników, a w szczególności zagrożeń związanych z substancjami szkodliwymi, zapyleniem, hałasem lub wibracją, albo w sprawach wymagających specjalistycznej oceny; wnioski takie powinny być uzgodnione z zakładową organizacją związkową,
- 5) w razie stwierdzenia naruszeń przepisów prawa pracy mających znamiona wykroczenia przeciwko prawom pracownika, występuje do inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy o wszczęcie postępowania; wystąpienie może również dotyczyć przypadków naruszenia przepisów ustawy o społecznej inspekcji pracy oraz niewykonywania zaleceń zakładowego społecznego inspektora pracy, od których nie wniesiono sprzeciwu.

§ 10. 1. Na podstawie ustaleń własnych, oddziałowego (wydziałowego) lub grupowego inspektora pracy zakładowy społeczny inspektor pracy informuje kierownika zakładu pracy o stwierdzonych uchybieniach oraz wydaje zalecenie ich usunięcia w określonym terminie, wpisując jego treść do zakładowej księgi zaleceń i uwag.

2. W razie bezpośredniego zagrożenia mogącego spowodować wypadek przy pracy, zakładowy społeczny inspektor pracy występuje do kierownika zakładu pracy o natychmiastowe usunięcie tego zagrożenia, a w razie niepodjęcia przez kierownika zakładu odpowiednich działań, wydaje zalecenie wstrzymania pracy danego urządzenia technicznego lub robót, zawiadamiając o tym równocześnie zakładową organizację związkową.

3. Zalecenie, o którym mowa w ust. 2, powinno dotyczyć w szczególności wyeliminowania zagrożeń związanych z wadliwością działania osłon i urządzeń zabezpieczających lub ich brakiem przy maszynach i urządzeniach, możliwością wybuchów, zatruciami, porażeniem prądem elektrycznym przy maszynach, urządzeniach i narzędziach o napędzie elektrycznym, nie posiadających skutecznej ochrony przeciwporażeniowej, pożarami, upadkiem osób z wysokości, niesprawnymi środkami transportowymi mogącymi spowodować wypadek komunikacyjny oraz niesprawnymi urządzeniami ciśnieniowymi i dźwignicami, działaniem substancji promieniotwórczych, wykonywaniem niezgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa pracy prac budowlanych, transportowych, przeładunkowych i remontowych,

4. W razie wątpliwości co do stanu zagrożeń, o których mowa w ust. 3, społeczny inspektor pracy powinien zasięgać opinii specjalistów w zakładzie pracy lub organów nadzoru i kontroli nad warunkami pracy.

5. W sprawach, w których zdaniem zakładowego społecznego inspektora pracy nie występuje potrzeba wydania zalecenia, inspektor informuje kierownika zakładu pracy, zapisując stosowną uwagę w zakładowej księdze zaleceń i uwag.

6. W razie wniesienia sprzeciwu przez kierownika zakładu pracy od zalecenia zakładowego społecznego inspektora pracy, nie orzeka się kary grzywny za niewykonywanie tego zalecenia.

§ 11. Zakładowe księgi zaleceń i uwag oraz oddziałowe (wydziałowe) księgi uwag prowadzi się według wzorów określonych przez Głównego Inspektora Pracy.

129

UCHWAŁA Nr 76 RADY MINISTRÓW

z dnia 23 czerwca 1983 r.

w sprawie Centralnego Funduszu Turystyki i Wypoczynku oraz wojewódzkich funduszy turystyki i wypoczynku.

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1978 r. o utworzeniu Głównego Komitetu Turystyki (Dz. U. Nr 14, poz. 60) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwała określa zasady tworzenia i dysponowania Centralnym Funduszem Turystyki i Wypoczynku, zwanym dalej „Funduszem Centralnym”, oraz wojewódzkimi funduszami turystyki i wypoczynku, zwanymi dalej

„funduszami wojewódzkimi”, a także cele, na które mogą być przeznaczane dochody Funduszu Centralnego.

§ 2. Fundusz Centralny tworzy się w złotych i środkach dewizowych, a fundusze wojewódzkie — w złotych.

§ 3. Ilekroć w uchwale jest mowa o:

- 1) dochodach i środkach Funduszu Centralnego i fun-